

Uchwała nr III.22.2018
Rady Miejskiej w Koźminie Wielkopolskim
z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2018 r. poz. 994 ze zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Koźminie Wielkopolskim

(-) mgr inż. Justyn Zaradniak

Załącznik do Uchwały nr III.22.2018

Rady Miejskiej w Koźminie Wielkopolskim

z dnia 28 grudnia 2018 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2019 - 2021**

SPIS TREŚCI

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie.....	3
2. Podstawa prawna programu.....	3
3. Zasady działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	4
4. Cele programu.....	6
5. Adresaci programu.....	9

Rozdział II. Charakterystyka Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Diagnoza środowiska lokalnego.....	10
2. Analiza SWOT.....	20
3. Źródła finansowania programu.....	22
4. Monitorowanie programu.....	23
5. Zakończenie.....	24

Rozdział I. WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. Wprowadzenie:

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Koźmin Wielkopolski opracowano na lata 2016-2018. Program został przyjęty uchwałą nr XXVIII/120/2016 Rady Miejskiej w Koźminie Wielkopolskim z dnia 31 marca 2016 r. i był odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Powszechna chęć posiadania rodziny jest podstawą instytucji, jaką jest małżeństwo. Współczesna rodzina boryka się z wieloma trudnymi wyborami - najczęściej jest to balansowanie pomiędzy pracą a domem. Wspomniana nierównowaga znacząco wpływa na czas dla rodziny i wartość relacji wewnątrzrodzinnych.

W rodzinie zaspokajane są różne potrzeby jej członków. Obowiązkiem rodzica jest nie tylko nakarmić i ubrać swego potomka, kochać go, ale też szanować jego przestrzeń, umożliwiać jego rozwój psychiczny i fizyczny na jego warunkach. Dziecko mówi nam o tym, czego mu trzeba. Im głośniej "mówi", tym bardziej domaga się: autonomii, uwagi, stymulacji, bliskości. Często rodzice ofiarowują dziecku to, co ich zdaniem jest mu do życia koniecznie potrzebne lub co sami chcieliby otrzymać w dzieciństwie. Ważne jest natomiast, aby zaspokajać aktualne potrzeby dziecka.

2. Podstawa prawna programu:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn.zm.),
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2018 r., poz. 998 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2018 r. poz. 2137),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2018 r. poz.1508 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r. poz. 1860 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz.1851 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.).

3. Zasady działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej :

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednostki samorządów terytorialnych oraz organów administracji rządowej są zobowiązane do wspierania rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustawy. Realizacja zadań winna odbywać się we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocowymi, policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, kościołem, związkami wyznaniowymi, a także organizacjami społecznymi. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych rodziny jest jej wsparcie w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym przyjmowaniu i wypełnianiu ról społecznych przez jej członków.

Gminny Program Wspierania Rodziny powinien zapewnić szeroki wachlarz pomocy przede wszystkim dla rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Głównymi filarami tego programu są pracownicy socjalni i asystenci rodziny.

Do najważniejszych zadań pracowników socjalnych należy pomoc rodzinom potrzebującym, prawidłowe rozpoznanie ich sytuacji oraz monitorowanie podejmowanych działań. Ponadto niezwykle istotne jest dokonywanie analiz i ocen zjawisk. Są one podstawą do kwalifikacji i uzyskania świadczeń z pomocy społecznej. W tej sytuacji pracownicy socjalni przeprowadzają rodzinny wywiad środowiskowy. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia asystenta, to w takiej sytuacji pracownik socjalny występuje z wnioskiem o jego przydzielenie do kierownika ośrodka pomocy społecznej.

Asystent rodziny zostaje również przydzielony w sytuacjach, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska. Wówczas jego rola sprowadza się do wspierania rodziny, w celu przywrócenia władzy rodzicielskiej rodziców.

W myśl ustawy do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

4. Cele programu:

4.1. Cel główny

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Koźmin Wielkopolski jest tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny przez instytucje samorządu lokalnego.

4.2. Cele szczegółowe

a. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.

ZADANIA: systematyczna diagnoza rodzin, objętych pomocą Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

PRZEWIDYWANE EFEKTY: sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy.

INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE: Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

b. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, kompleksowe wsparcie rodzin.

ZADANIA: Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom, wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, fundusz alimentacyjny); dofinansowanie dożywiania w szkole; monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodzin, wymagających wsparcia.

PRZEWIDYWANE EFEKTY: podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny; zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych; edukacja prozdrowotna.

INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodek Interwencji Kryzysowej; przychodnie zdrowotne i placówki oświatowe.

c. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

ZADANIA: wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny; podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym; organizowanie czasu wolnego, wypoczynku dla dzieci; umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

PRZEWIDYWANE EFEKTY: podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców; wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny; podniesienie możliwości rozwoju dzieci i młodzieży; promowanie i wspieranie organizacji różnych form czasu wolnego dla dzieci.

INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Gminny Ośrodek Kultury; Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim; parafie; placówki oświatowe; świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej nr 3 w Koźminie Wielkopolskim.

d. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.

ZADANIA: zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej; kierowanie członków rodzin do projektów systemowych; prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową.

PRZEWIDYWANE EFEKTY: zmiana postaw i zachowań rodzin dysfunkcyjnych; wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim; Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Komisariat Policji w Koźminie Wielkopolskim i placówki oświatowe.

e. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.

ZADANIA: współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną; pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami; pomoc rodzinom dotkniętym przemocą; zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny; tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym.

PRZEWIDYWANE EFEKTY: zmiana postaw w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi; edukacja w zakresie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców; wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z niekorzystnymi zjawiskami społecznymi, przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej; współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny; ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby.

INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim; Komisariat Policji w Koźminie Wielkopolskim; placówki oświatowe; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna; przychodnie zdrowotne; Ośrodek Interwencji Kryzysowej; Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Punkt Konsultacyjno - Terapeutyczny.

f. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

ZADANIA: podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagającym rodzinie; szkolenia; Superwizja; Zespół Multiprofesjonalny.

PRZEWIDYWANE EFEKTY: podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc w rodzinie; podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim; placówki oświatowe; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu;

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z gminy Koźmin Wielkopolski. Wspieranie rodzin będzie nastawione na ich samodzielność i wsparcie instytucjonalne.

5. Adresaci programu:

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkujące na terenie Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski, w szczególności rodziny wykluczone społecznie.

Program kierowany jest głównie do:

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin z dziećmi zagrożonych demoralizacją,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych (konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, itp.),
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodzin biologicznych, w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

Rozdział II. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

1. Diagnoza środowiska lokalnego:

Gmina Koźmin Wielkopolski to gmina miejsko - wiejska, w skład której wchodzi 28 sołectw. Położona jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie krotoszyńskim. Według stanu na dzień 31.12.2017 r., gminę zamieszkiwało 13.405 mieszkańców. (Źródło: <http://www.bip.kozminwlp.pl/>).

W roku 2013 Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim zatrudniał jednego asystenta rodziny, który swoim wsparciem obejmował 8 rodzin. Od roku 2014 pracuje dwóch asystentów, przyjętych na umowę o pracę w zadaniowym systemie czasu pracy. Łącznie mają pod opieką 25 rodzin. Zgodnie z ustawą asystent może pracować maksymalnie z 15 środowiskami.

Z analizy danych sprawozdawczych, prowadzonych przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z gminy na różnych płaszczyznach. Poniżej zostaną przedstawione w tabeli następujące dane:

- dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci w latach 2016 – 2018,
- obejmujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2016-2018,
- dotyczące liczby rodzin objętych opieką ośrodka pomocy społecznej ze względu na uruchomioną procedurę Niebieskiej Karty w latach 2016-2018,
- dotyczące liczby rodzin objętych asystenturą rodziny w latach 2016-2018,
- dotyczące dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i kwoty wydatkowanej na ich utrzymanie w latach 2016-2018,
- dotyczące wybranych rodzajów pomocy udzielanej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim w latach 2016-2018

Tabela 1. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nie dzieci w latach 2016 – 2018.

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ		ROK					
		2016		2017		2018*	
Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Na wsi	Ogółem	Na wsi	Ogółem	Na wsi
1.	Liczba wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej	354	161	356	159	288	129
2.	Liczba wszystkich rodzin z dziećmi	179	89	173	103	112	61
2.1.	Liczba rodzin z 1- dzieckiem	43	26	55	34	26	12
2.2.	Liczba rodzin z 2-dzieci	70	30	72	46	44	27
2.3.	Liczba rodzin z 3- dzieci	49	21	32	16	25	16
2.4.	Liczba rodzin z 4- dzieci	9	6	7	4	8	5
2.5.	Liczba rodzin z 5- dzieci	5	4	6	3	3	1
2.6.	Liczba rodzin z 6- dzieci	3	2	1	0	1	0
2.7.	Liczba rodzin z 7- i więcej dzieci	0	0	0	0	0	0
3.	Liczba wszystkich rodzin niepełnych	42	19	60	26	40	14
3.1.	Liczba rodzin niepełnych z 1- dzieckiem	14	7	29	13	17	4
3.2.	Liczba rodzin niepełnych z 2- dzieci	15	6	21	8	14	5
3.3.	Liczba rodzin niepełnych z 3- dzieci	10	4	8	4	8	5
3.4.	Liczba rodzin niepełnych z 4 –dzieci i więcej	3	2	2	1	1	0

* dane na dzień 30.11.2018 r.. Wartość liczbowa rodzin może ulec zmianie.

Na podstawie powyższych danych można przedstawić następujące wnioski. W bieżącym roku nastąpił znaczny spadek ilości rodzin korzystających z pomocy społecznej zarówno w mieście jak i na wioskach. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku wszystkich rodzin z dziećmi. W roku 2017 obserwuje się znaczny wzrost rodzin z 1- dzieckiem, z kolei znaczny spadek

rodzin z 1 i 2-dzieci w roku 2018. Analizując dane dotyczące rodzin z 3- dzieci zauważa się tendencję spadkową. Bez znaczących zmian w przypadku rodzin z 4- dzieci. Natomiast maleje liczba rodzin z 5 i 6-dzieci.

Interpretując liczbę wszystkich rodzin niepełnych w roku 2016 i 2018 – ilość rodzin jest porównywalna. Nie można tego powiedzieć o roku 2017, gdzie jest wzrost zarówno ogółem jak i na wioskach, także w kwestii rodzin niepełnych z 1 i 2 dzieci. Spada ilość rodzin niepełnych z 3, 4 i więcej dzieci.

Rozważając powyższą tabelę, zauważamy wzrost liczby wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 2. Powody przyznania rodzinom pomocy społecznej w latach 2016 – 2018.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ RODZINY		ROK					
		2016		2017		2018*	
Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Na wsi	Ogółem	Na wsi	Ogółem	Na wsi
1.	Ubóstwo	178	96	153	77	113	36
2.	Bezdomność	2	1	8	1	6	1
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	58	20	35	13	19	10
3.1	w tym: wielodzietność	18	12	15	6	14	8
4.	Bezrobocie	94	45	89	44	41	17
5.	Niepełnosprawność	151	59	147	62	117	61
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	192	73	169	63	128	49
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	109	58	89	47	58	20
8.	Przemoc w rodzinie	8	3	4	1	3	1
9.	Alkoholizm	47	25	37	18	27	15
10.	Narkomania	1	0	1	0	2	1
11.	Zdarzenia losowe	4	2	3	3	1	1

12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0	3	1	3	1
13.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0

* dane na dzień 30.11.2018 r.

Analizując dane sprawozdawcze, obserwuje się obniżenie następujących powodów trudnej sytuacji życiowej rodziny: ubóstwa, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu oraz zdarzeń losowych.

Domniemywa się, że ubóstwo i bezrobocie spadło z uwagi na podjęcie zatrudnienia przez podopiecznych. Warto zauważyć, że zwiększyła się liczba miejsc pracy. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Zakładem Aktywności Zawodowej, Spółdzielnią socjalną „VIVO”. Mieszkańcy mają również możliwość wykonywania prac interwencyjnych na terenie gminy, kierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Krotoszynie. Ponadto mieszkańcy mają możliwość zatrudnienia w lokalnych zakładach pracy.

W przypadku czynnika alkoholizmu, gmina dysponuje następującymi formami wsparcia dla osób uzależnionych, m.in.: Gminną Komisją d.s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Punktem Konsultacyjno–Terapeutycznym. Pomimo złożoności problemów w/w formy są niewystarczające.

Rozważając problem bezdomności dostrzegamy dominujący wzrost na tle innych czynników. Dylematy związane z faktem bezdomności powinny stać się przedmiotem zainteresowania Gminy Koźmin Wielkopolski, ale także tematem do rozważań, pod kątem zagospodarowania budynków- nieużytków na cele mieszkań socjalnych.

Napawa optymizmem fakt wzrostu świadomości rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Zasługą tego jest kompleksowa pomoc i wsparcie szeroko rozumianej pracy socjalnej i asystentury rodziny, a także stabilnego zatrudnienia kobiet. Uważamy, że przyczyniła się do tego również modernizacja lokalnego przedszkola publicznego

oraz szkół wiejskich na terenie gminy Koźmin Wielkopolski. Dzięki temu umożliwiono przyjęcia większej liczby dzieci, w tym 2,5 letnich. Wielodzietność utrzymuje się na stałym poziomie. Biorąc pod uwagę niepełnosprawność stwierdza się zmniejszenie liczby rodzin, szczególnie na wsi.

Czynnikiem z tendencją wzrostową jest narkomania. Niepokojące dane są podstawą do podejmowania działań zapobiegawczych oraz edukacji mieszkańców, ze szczególnym naciskiem na oświatę i młodzieży gminy Koźmin Wielkopolski. Istnieje potrzeba utworzenia Punku Konsultacyjnego ds. Narkomanii.

Interpretując przemoc w rodzinie, obserwujemy w roku 2016 wzrost, w kolejnych latach zmniejszenie i ustabilizowanie liczby rodzin doświadczających przemocy.

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego pogłębiają się i są kolejnym problemem do rozważań.

W ostatnich trzech latach nie miała miejsca sytuacja kryzysowa.

Tabela 3. Rodziny objęte opieką ośrodka pomocy społecznej ze względu na uruchomioną procedurę Niebieskiej Karty w latach 2016 – 2018.

Lp.	NIEBIESKA KARTA	ROK		
		2016	2017	2018*
1.	Ogólna liczba Niebieskich Kart	22	16	19
2.	Liczba Niebieskich Kart w rodzinach	19	15	16
3.	Liczba Niebieskich Kart w rodzinach z dziećmi	12	11	12
4.	Liczba zakończonych Niebieskich Kart	25	21	10

* dane na dzień 30.11.2018 r.

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 3. można zaobserwować spadek Niebieskich Kart w roku 2017. W bieżącym roku liczba ta nieznacznie wzrosła. Z tego względu, osoby doznające przemocy w rodzinie wymagają w dalszym ciągu różnorodnego wsparcia, w tym schronienia, poradnictwa. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim oprócz bezpośredniej pomocy skierowanej do ofiar pracuje też z osobami,

co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc. Ponadto, po zakończeniu procedury Niebieskiej Karty prowadzony jest monitoring sytuacji rodziny.

Tabela 4. Rodziny objęte asystenturą rodziny w latach 2016 – 2018

Lp.	ASYSTENT RODZINY	ROK		
		2016	2017	2018*
1.	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	3	2	3
2.	Liczba asystentów rodziny pracujących z rodzinami	2	2	2
3.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	26	28	25
3.1.	Liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	58	56	52
4.	Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę	4	2	6
4.1.	Liczba dzieci z rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę	7	3	13

* dane na dzień 30.11.2018 r.

Dane sprawozdawcze pokazują wzrost zapotrzebowania na wsparcie rodzin przez asystenta rodziny. Skala tego zjawiska spowodowana jest trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wobec małych dzieci oraz niezaradnością życiową rodziców. Wachlarz zadań asystenta rodziny przyczynia się do udzielania rodzinom profesjonalnej pomocy w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji społecznej.

Współpraca z asystentem rodziny, poza sytuacjami, kiedy obowiązek ten przydziela sąd, jest dobrowolna i następuje po podpisaniu zgody na współpracę. Czas współpracy z rodziną jest zróżnicowany i zależy od występujących problemów i determinacji rodziny w ich przezwyciężaniu. Na podstawie obserwacji, okres współpracy rodziny z asystentem

rodziny wydłuża się z uwagi na mnogość problemów występujących w środowiskach. Po zakończeniu współpracy, rodzina zostaje objęta monitoringiem przez 3 kolejne miesiące. Asystent pracuje z rodziną wieloproblemową, która od wielu lat widnieje w systemie pomocy społecznej i otrzymuje wsparcie przedstawicieli różnych instytucji: pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, wychowawcy, pracowników poradni psychologiczno- pedagogicznej, pracowników powiatowych centr pomocy rodzinie, kuratora sądowego, policjanta. Pomimo kompleksowej opieki przedstawicieli różnych służb, dzieci małeletnie są zagrożone odebraniem rodzicom biologicznym i umieszczeniem w pieczy zastępczej. Pojawienie się ryzyka utraty zdrowia i bezpieczeństwa dzieci oraz braku warunków do prawidłowego ich rozwoju, przyczynia się do wydania przez sąd postanowienia. Wówczas rolą asystenta rodziny jest udzielanie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała zdolności prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczych. Niestety ze względu na ilość problemów w rodzinie, proces powrotu dzieci do rodziny biologicznej jest bardzo trudny i wymaga od niej ogromnej mobilizacji i chęci współpracy.

Asystent rodziny pomaga zrealizować to, co rodzina chce oraz co inne służby społeczne wymagają od rodziny. Pomaga tylko w tym, co możliwe jest do osiągnięcia, jest nosicielem zmian.

Od 2017 roku asystenci w ramach swoich zadań mogą objąć wsparciem również rodziny zgodnie z zapisami ustawy „Za życiem”. Ustawa ta dedykowana jest kobietom w ciąży i ich rodzinom, a także rodzinom, w których przyszły na świat ciężko chore dzieci. Rola asystenta polega na koordynowaniu w dostępie rodziny do należnych świadczeń. Do tej pory rodziny nie wykazują chęci współpracy z asystentem rodziny w ramach tej ustawy.

W tym miejscu należy nadmienić, że Gmina Koźmin Wielkopolski (Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), wspólnie z liderem - Powiatem Krotoszyńskim – Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie realizuje projekt w ramach WRPO na lata 2014-2020 dofinansowany z Funduszy Europejskich pt. „ Usługi społeczne i zdrowotne w powiecie krotoszyńskim.” Celem projektu jest zwiększenie dostępu i wzrost liczby usług społecznych i zdrowotnych oraz usług wsparcia rodziny dla osób zamieszkałych na terenie powiatu krotoszyńskiego. Projekt skierowany jest do: rodzin zastępczych; usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych; rodzin biologicznych,

zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem; osób niepełnosprawnych; osób starszych.

Dzięki niemu, w ostatnich dwóch latach asystenci rodziny mogli uczestniczyć w szkoleniu dla zespołów zawodowych – Superwizji, prowadzonej przez Panią Beatę Kropka (Stowarzyszenie Na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa NOWY DOM, w Siemianowicach Śląskich) i Panią Marzenę Kłapcia (Towarzystwo Psychoprofilaktyczne w Bielsko Białej).

Tabela 5. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2016 -2018.

Lp.	DZIECI UMIESZCZONE W PIECZY ZASTĘPCZEJ	ROK		
		2016	2017	2018*
1.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (dom dziecka)	3	3	3
2.	Liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionej rodzinie zastępczej	1	2	1
3.	Liczba dzieci umieszczonych w niespokrewnionej rodzinie zastępczej	0	1	3
4.	Liczba dzieci usamodzielnionych	0	1	0
5.	Koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej	67.249,50	69.371,38	62.800,51*

* dane na dzień 30.11.2018 r.

* koszty na dzień 31.10.2018r., planowane koszty na rok 2018 wynoszą 75.835,00 zł.

Biorąc pod uwagę dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, stwierdza się, że liczba ta się nie zmienia. Należy podkreślić, iż w/ w dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w 2012 roku.

W roku 2017 umieszczono 2 - dzieci w spokrewnionej rodzinie zastępczej. Z czego jeden z wychowanków osiągnął pełnoletność. Znacznie wzrosła liczba dzieci przebywających w niespokrewnionej rodzinie zastępczej.

Łączny koszt pobytu w pieczy zastępczej wszystkich dzieci, za które ponoszona jest odpłatność 10%, 30% i 50% całkowitych kosztów utrzymania w latach 2016 – 2018, wyniesie około 199 421,39zł.

Tabela 6. Wybrane rodzaje pomocy udzielanej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim w latach 2016-2018.

Lp.	TYP POMOCY	Liczba rodzin /osoba/ decyzji		
		2016	2017	2018*
1.	Zasiłek okresowy	136	131	136
2.	Zasiłek celowy	307	301	299
3.	Zasiłek stały	44	49	81
4.	Schronienie	2	6	3
5.	Posiłek	144	119	117
6.	Usługi opiekuńcze	38	36	35
7.	Świadczenie rodzinne + dodatki	873	877	871
8.	Fundusz alimentacyjny	44	47	46
9.	Świadczenie wychowawcze	1168	1110	1052
10.	Karta Dużej Rodziny	192	227	243
11.	Świadczenie „Dobry Start”	-	-	1195
12.	Zasiłek dla opiekuna	17	13	9

Zadania określone ustawą o świadczeniach rodzinnych obejmują w szczególności przyznawanie oraz wypłatę wymienionych świadczeń rodzinnych, w skład których wchodzi następująco:

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka tzw. „Becikowe”,
- świadczenie „Za życiem”,
- świadczenia opiekuńcze: specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne,
- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami.

Ponadto wypłacane są świadczenia określone ustawą o: pomocy osobom uprawnionym do alimentów; o pomocy państwa w wychowaniu oraz o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Odwołując się do ostatniego świadczenia, w roku 2017 wypłacono siedem, a do dnia 30.11.2018 r. jedno świadczenie.

Na stałym poziomie utrzymuje się wypłata zasiłku okresowego i celowego. Liczba wydanych decyzji zasiłków stałych stopniowo wzrastała. Największa tendencja wystąpiła w bieżącym roku. Jest ona wynikiem konieczności zmian wysokości przyznanych świadczeń w związku ze zmianą kryteriów dochodowych. Z uwagi na bezdomność w roku 2017 – sześć osób zostało umieszczonych w schroniskach. Zmniejszające się ilości wydanych posiłków są wynikiem niechęci dzieci i młodzieży do korzystania z tej formy pomocy oraz przekroczenia kryterium dochodowego. Mniej rodzin korzysta z usług opiekuńczych. Pomoc w formie świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami, funduszu alimentacyjnego jest na stałym poziomie. Zmniejszająca się corocznie liczba wydanych decyzji świadczeń wychowawczych może być spowodowana polepszającą się sytuacją materialną i zawodową na rynku pracy. Występuje tendencja wzrostowa wydanych Kart Dużej Rodziny. Ze świadczenia „Dobry Start” skorzystało 1195 rodzin. W ostatnich latach występuje spadek ilości rodzin korzystających z Zasiłku dla Opiekuna, spowodowany jest on zmianą nazwy na Specjalny Zasiłek dla Opiekuna.

2. Analiza SWOT:

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, dokonano analizy SWOT Programu, który realizowany i wdrażany był w latach 2013-2015 przez Gminę Koźmin Wielkopolski. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie 2 asystentów rodziny, – dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, – funkcjonowanie na terenie powiatu: Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Sądu Rejonowy, – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy, – dostępność placówek oświatowych na terenie gminy oraz Internatu dla Młodzieży Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Koźminie Wielkopolskim, – zagospodarowanie i modernizacja budynku przy ul. Boreckiej na Przedszkole Publiczne w Koźminie Wielkopolskim, zwiększenie liczby oddziałów i ilości dzieci, – rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa: kompleksy sportowe, boiska ORLIK, siłownie, place zabaw, SKY PARK, ścieżki rowerowe, – szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych w Gminnym Zespole Instytucji Kultury, Gminnym Ośrodku Sportu, – korzystanie z Karty Dużej Rodziny, – zagospodarowanie i modernizacja budynku przy ul. Zamkowej na 	<ul style="list-style-type: none"> – brak Punktu Konsultacyjnego ds. Narkomanii, – brak wolontariatu, – brak świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją, – brak żłobków, – niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych, – utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia, – niski poziom dostępności do kina i teatru, – brak zaplecza technicznego- sali do rozmów z podopiecznymi, – bariery komunikacyjne (niewystarczająca liczba połączeń autobusowych miasto- wioska), – brak dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta, „ szkoła dla rodziców”), – brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, – brak rodzin wspierających, rodzin zastępczych.

<p>Bibliotekę Publiczną w Koźminie Wielkopolskim,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostępność do usług opiekuńczych, – dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego dla mieszkańców, – dostęp do poradnictwa prawnego dla pracowników tut. MGOPS, – doświadczenie i wiedza asystentów rodziny oraz pracowników tut. MGOPS, – znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników MGOPS, – zapewnienie kadrze szkoleń; Superwizja, – udział tut. MGOPS w projektach unijnych, – otwartość na współpracę, – realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, – udział MGOPS w projekcie w ramach WRPO na lata 2014-2020 dofinansowany z Funduszy Europejskich pt. „ Usługi społeczne i zdrowotne w powiecie krotoszyńskim” . – 	
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> – rosnąca świadomość społeczna wartości rodziny, postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, – kształtowanie właściwych umiejętności rodzicielskich, – edukacja i uświadamianie społeczeństwa nt. problemów społecznych, – wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, – możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – złożoność problemów rodzin, – brak kandydatów do tworzenia rodzin wspierających i rodzin zastępczych, – niespójne przepisy prawa, – zatracenie rodzinnych wartości- zanik więzi i tradycji rodzinnych („pęd życia”), – występowanie zachowań patologicznych, – uzależnienie rodziny od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”, – rozpad związków: rozwody, separacje, wyjazdy za granicę- - eurosieroty – stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych, – wypalenie zawodowe pracowników, – nieadekwatne warunki pracy i płacy w stosunku do profesjonalnej pracy socjalnej, – nieadekwatne warunki pracy i płacy w stosunku do profesjonalnej asystentury rodziny (brak dodatku terenowego; brak dodatkowego urlopu; brak auta służbowego), – zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.
---	---

3. Źródła finansowania programu:

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych, budżetu gminy,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł,
- z dotacji celowych z budżetu państwa.

4. Monitorowanie programu:

Monitorowanie programu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim polegać będzie na gromadzeniu informacji oraz analizie statystyczną efektów zawierających dane dotyczące:

- liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci,
- powodów przyznania pomocy społecznej,
- liczby rodzin objętych opieką ośrodka pomocy społecznej ze względu na uruchomioną procedurę Niebieskiej Karty,
- liczby rodzin objętych asystenturą rodziny,
- dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i kwoty wydatkowanej na ich utrzymanie,
- wybranych rodzajów pomocy udzielanej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.
-

5. Zakończenie:

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Koźmin Wielkopolski zakłada stworzenie optymalnych warunków dla oprawy jakości życia rodzin, a szczególnie dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny i ochronny. Rodzinie zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami i ukazywania im ich mocnych i słabych stron. Aby tak się stało, niezbędne jest podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. W tym celu w Program powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki, organizacje.

Powyższe działania zwiększają szansę rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami projektu, należy dokonać zmian lub modyfikacji metod pracy z rodzinami. Po upływie trzech lat zostanie podsumowana działalność programu wspierania rodziny, a sprawozdania z jego realizacji będą przedkładane w terminie do 31 marca każdego kolejnego roku okresu jego obowiązywania.

Niniejszy dokument został sporządzony przez Miejsko – Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.